Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora

Predlog uredbe Sveta o programu za raziskave in usposabljanje Evropske skupnosti za atomsko energijo (2019–2020), ki dopolnjuje okvirni program za raziskave in inovacije Obzorje 2020

(COM(2017) 698 final – 2017/312 (NLE))

(2018/C 237/06)

Poročevalec: **Jacques LEMERCIER**

Zaprosilo	Evropska komisija, 18. 1. 2018
	Svet Evropske unije, 10. 1. 2018
Pravna podlaga	člen 106 Pogodbe Euratom in člen 304 PDEU
Pristojna strokovna skupina	strokovna skupina za enotni trg, proizvodnjo in potrošnjo
Datum sprejetja mnenja strokovne komisije	9. 3. 2018
Datum sprejetja mnenja na plenarnem zasedanju	14. 3. 2018
Plenarno zasedanje št.	533
Rezultat glasovanja	178/0/7
(za/proti/vzdržani)	

1. **Sklepi in priporočila**

1.1 Program Euratoma za obdobje 2019–2020 nadaljuje raziskovalne dejavnosti programa Euratoma za obdobje 2014–2018 in je z njim popolnoma usklajen. Predlog Komisije vsebuje le malo sprememb. Te se večinoma nanašajo na proračun, njihov cilj pa je zagotoviti nadaljevanje programa.

1.2 EESO se seznanja s temi spremembami in upošteva svoja prejšnja mnenja o tem ([1]).

1.3 Prvotni cilj raziskav na področju fisije, ki jih financira Euratom, je povečanje varnosti jedrskih tehnologij. EESO meni, da je vidikom jedrske varnosti treba nameniti kar največ pozornosti. Med prednostne naloge pa morajo soditi tudi zmanjševanje in shranjevanje dolgoživih radioaktivnih odpadkov. Rezultate teh različnih raziskovanj je treba deliti znotraj Evropskega foruma za jedrsko energijo (ENEF), v katerem je zastopana tudi civilna družba, vključno z EESO.

1.4 Odbor ponavlja in potrjuje bistvo sporočila, ki ga je o tem podal v svojih prejšnjih mnenjih, namreč *„da je treba ohraniti in razširiti znanje o jedrskih tehnologijah, njihovi uporabi in njihovih posledicah. Okvirni program Euratoma za raziskave in razvoj s svojo usklajevalno funkcijo povezovanja virov in skupnih prizadevanj prinaša bistveno evropsko dodano vrednost“* ([2]).

1.5 EESO ponavlja tudi, da si želi, da bi se Evropska komisija še naprej zavzemala za razvoj nefosilnih obnovljivih virov energije in izvedla ponovno uravnoteženje deleža jedrske energije v mešanicah energijskih virov držav.

1.6 Številni incidenti v evropskih elektrarnah dokazujejo, da so eden od dejavnikov tveganja pri vzdrževanju jedrskih elektrarn podizvajalci. EESO meni, da mora biti uporaba podizvajalcev omejena in strogo zakonsko urejena.

1.7 EESO poziva, naj se posebna pozornost nameni vprašanjem, povezanim z izstopom Združenega kraljestva iz EU in njegovim dejanskim odstopom od pogodbe EURATOM.

([1]) UL C 34, 2.2.2017, str. 66, ul C 181, 21.6.2012, str. 111, in UL C 318, 29.10.2011, str. 127.
([2]) UL C 181, 21.6.2012, str. 111, in UL C 318, 29.10.2011, str. 127.

2. **Kratka vsebina sporočila Komisije**

2.1 Cilj predloga Komisije je sprejeti novo uredbo za podaljšanje vseh raziskovalnih dejavnosti, ki se izvajajo v skladu z Uredbo Sveta (Euratom) št. 1314/2013 o programu za raziskave in usposabljanje Evropske skupnosti za atomsko energijo (2014–2018), ki dopolnjuje okvirni program za raziskave in inovacije Obzorje 2020.

2.2 Predlog za program Euratoma za obdobje 2019–2020 dopolnjuje program Obzorje 2020. Določa proračun za neposredne in posredne ukrepe, opredeljuje cilje raziskav in razvoja ter navaja instrumente podpore za raziskave in razvoj.

2.3 V skladu s členom 7 Pogodbe Euratom je trenutni program Euratoma (2014–2018) določen za petletno obdobje. S predlogom naj bi se zagotovilo neprekinjeno nadaljevanje programa v obdobju 2019–2020. Ta pristop bo omogočil večjo usklajenost s časovnim načrtom programa Obzorje 2020. To je še pomembneje glede na to, da imajo programi Euratoma in program Obzorje 2020 cilje, ki se vzajemno krepijo.

3. **Splošne ugotovitve**

3.1 EESO se je seznanil z ugotovitvami Komisije glede vmesne ocene programa 2014–2018 in zlasti z dejstvom, da na podlagi svojih analiz „ni prišla do dokončnih ugotovitev, ki bi omajale strategijo in obliko programa za obdobje 2014–2018 ali zaradi katerih bi morala predlagati revizijo obsega, dejavnosti ali načina izvajanja programa za obdobje 2019–2020".

3.2 EESO se je seznanil tudi z rezultati javnega posvetovanja med oktobrom 2016 in januarjem 2017, ki bodo upoštevani pri vmesni oceni programa Euratoma za obdobje 2014–2018 in v predlogu programa Euratoma za obdobje 2019–2020 in so na splošno pozitivni: 80 % anketirancev se je strinjalo ali zelo strinjalo, da je program ustrezen. Sodelujoči so posebej cenili dosežke na področju izobraževanja in usposabljanja, raziskav o ravnanju z odpadki, varnosti obstoječih reaktorjev in raziskav na področju fuzije. Vendar pa program očitno ni imel učinka vzvoda za zasebne naložbe.

3.3 Komisija se v končni fazi zavezuje, da bo poskrbela, da bodo priporočila različnih zainteresiranih strani upoštevana pri pripravi delovnega programa Euratoma za obdobje 2019–2020 ali v okviru njenih običajnih dejavnosti nadzora in upravljanja programa Euratom ter da bodo priporočila, ki se nanašajo na dolgoročnejše vidike, obravnavana v predhodni oceni učinka za naslednji program Euratoma v sklopu novega večletnega finančnega okvira (po letu 2020).

3.4 EESO se seznanja s temi spremembami in ob upoštevanju svojih prejšnjih mnenj podpira predlog Komisije.

3.5 EESO tako kot v svojih prejšnjih mnenjih poudarja, da je prvi cilj raziskav na področju fisije, ki jih financira Euratom, povečanje varnosti jedrskih tehnologij. EESO meni, da je vidikom jedrske varnosti treba nameniti kar največ pozornosti. Med prednostne naloge pa morajo soditi tudi zmanjševanje in shranjevanje dolgoživih radioaktivnih odpadkov.

3.6 EESO ponovno poudarja, *„da je treba ohraniti in razširiti znanje o jedrskih tehnologijah, njihovi uporabi in njihovih posledicah. Okvirni program Euratoma za raziskave in razvoj s svojo usklajevalno funkcijo povezovanja virov in skupnih prizadevanj prinaša bistveno evropsko dodano vrednost"* ([3]).

V Bruslju, 14. marca 2018

Predsednik
Evropskega ekonomsko-socialnega odbora
Georges DASSIS

([3]) UL C 181, 21.6.2012, str. 111, in UL C 318, 29.10.2011, str. 127.